

התיישבות צפונית: סקירת המועצות האזוריות והערים באזור

מועצה אזורית הגליל העליון

המועצה ממוקמת בגליל העליון ובעמק החולה. המועצה נוסדה בשנת 1950, בשטח בו החלו להתיישב יהודים באמצעות רכישת אדמות תל חי על ידי הברון רוטשילד. היישובים הראשונים בשטח המועצה היו איילת השחר וכפר גלעדי, שנוסדו שניהם בסביבות בשנת 1916. היום, המועצה מונה 29 יישובים.

היישובים שפוננו במלחמה במועצה אזורית גליל עליון: מטולה, קיבוץ דן, קיבוץ דפנה, כפר גלעדי, מלכיה, משגב עם, יראון, יפתח, ברעם, מעיין ברוך ומנרה

מועצה אזורית מבואות החרמון

נציגי שמונת המושבים במועצה אזורית גליל עליון הקימו בתחילת שנות ה-70 את ארגון מבואות החרמון שקיים יוזמות כלכליות משותפות למושבים בגליל העליון. המושבים פרשו ממועצה אזורית גליל עליון ודרשו הקמת מועצה נפרדת. בשנת 1991 המועצות הופרדו לגמרי ומועצה אזורית מבואות החרמון הייתה לעצמאית. היום מונה 13 מושבים ויישובים קהילתיים.

היישובים שפוננו במלחמה במועצה אזורית מבואות החרמון: דישון ומרגליות

מועצה אזורית מטה אשר

מועצה אזורית מטה אשר היא מועצה אזורית במחוז הצפון שבישראל, נפת עכו, בהרי הגליל המערבי. נקראת על שם שבט אשר שישב באזור בתקופה הישראלית. נוסדה בשנת 1982, מתוך איחוד של שלוש מועצות שונות: מועצה אזורית געתון, מועצה אזורית נעמן ומועצה אזורית סולם צור. שטחה מתפרס על 211,740 דונם ואוכלוסייתה מונה כ-33 אלף איש ב-32 יישובים.

היישובים שפוננו במלחמה במועצה אזורית מטה אשר: ראש הנקרה וערב אל עראמשה

מועצה אזורית מעלה יוסף

המועצה ממוקמת בנפת עכו, בגליל המערבי, ליד העיר מעלות - תרשיחא והמועצה המקומית שלומי. זוהי אחת המועצות המקומיות שאין בה קיבוצים. המועצה הוקמה בשנת 1958 תחת השם "מעלה הגליל", עד ששמה שונה בשנת 1975 ל"מעלה יוסף", על שמו של יוסף ויץ שהיה יו"ר קק"ל. המועצה כוללת 22 יישובים.

היישובים שפוננו במלחמה במועצה אזורית מעלה יוסף: שתולה ושומרה

מועצה אזורית מרום הגליל

מרום הגליל היא מועצה אזורית המשתרעת של שטח של כ-200 אלף דונם ומונה כ-16 אלף תושבים. היא גובלת בגבול לבנון בצפון, ובמועצה אזורית הגליל התחתון בדרום. היישוב הראשון שהוקם באזור לפני קום המדינה היה עין זיתים. לאחר מבצע חירם, הוקמו 11 יישובים נוספים בשטח המועצה. בהוראת צו של שר הפנים, המועצה הוקמה בשנת 1950. היום מונה המועצה 13 יישובים, מתוכם 4 קיבוצים.

יישובים שפוננו במלחמה במועצה אזורית מרום הגליל: דובב ואביבים

קריית שמונה

קריית שמונה שוכנת באצבע הגליל והיא העיר הצפונית ביותר בישראל. העיר התחילה כמעברה, שהוקמה בשנת 1949 על חורבות הכפר הערבי "אל-ח'אלצה", שתושביו נמלטו במלחמת העצמאות לדרום לבנון. לאחר שהגיעו משפחות עולים למעברה, הוחלט לשנות אותה לכפר חקלאי תחת השם "קריית יוסף", עד שנוסדה כעיר תחת השם הנוכחי בשנת 1950. כיום מונה קריית שמונה כ-23.5 אלף תושבים. במהלך השנים, המצב הביטחוני בקריית שמונה היה לעתים קשה, ולעתים שקט יחסית. עם פרוץ מלחמת חרבות הברזל הוחלט על פינוי תושבי העיר מחשש למתקפה בצפון.

שלומי

מועצה מקומית במחוז הצפון בישראל, השוכנת בגליל המערבי, כקילומטר מגבול ישראל - לבנון. שלומי נוסדה כמעברה, שבה שוכנו בבתים נטושים במקום בעיקר עולים חדשים ממזרח אירופה. עם 2000 תושבים, קיבלה שלומי מעמד של מועצה מקומית בשנת 1960. היום המועצה המקומית שלומי מונה כ-7,800 תושבים. עם פרוץ מלחמת חרבות הברזל, שלומי נכללה בתוכנית פינוי התושבים מתוך חשש למתקפה מחזית הצפון על ידי ארגון הטרור חיזבאללה.

רג'ר

רג'ר הוא כפר עלווי השוכן על גבול ישראל - לבנון. (העלווים הם קבוצה אתנו-דתית שמקורה באסלאם, שמרכזה בסוריה). לאחר מלחמת העולם הראשונה סוריה ולבנון היו נתונות לחסות צרפתית והגבול ביניהן לא היה מסומן בבירור. לכן, קיים סכסוך על שייכותו של הכפר לסוריה או ללבנון. במלחמת ששת הימים, נכנע הכפר לישראל ופורק מנשקו. במסגרת חוק רמת הגולן בשנת 1981 הכפר סופח על ידי ישראל. לאחר יציאת צה"ל מלבנון, הודיעה ישראל שהיא ממלאת את החלטה 425 של מועצת האו"ם לפיה האו"ם יקבע היכן הגבול עובר בין ישראל ללבנון. נציגי האו"ם קבעו שהגבול עובר באמצע כפר רג'ר. עד שנת 2022, הכפר היה סגור לתושביו ולחיילי צה"ל בלבד, עד שהחליטו תושבי הכפר להציב גדר שתמנע כניסה אליו מלבנון, ולאפשר אליו כניסה חופשית. כפר רג'ר מונה כ-2,830 תושבים. תושביו פונו עם פרוץ מלחמת חרבות הברזל.

